

שרלוט סלומון

”תערוכות בתל-אביב” / הארץ / 4.5.62 / תע’ יחיד / בית דיזנגוף / תל-אביב

שרלוט סלומון שנספתה במחנה השמדה בשנת 1943 והיא רק בת 26, הניחה אחריה יומן מיוחד במינו - יומן מצויר. התערוכה הנוכחית כוללת חלק קטן מהציורים שהיוו יומן זה, והועברה לארץ ע”י מוזיאון בהולנד. אם כי מופיעים בתערוכה כמה תמונות ורישומים בגישה אקדמית, הרי עיקר עבודתה הינו בסגנון עצמאי פרימיטיביסטי. לשם הבהרה, כדאי להבדיל בין האספקט הסיפורי-יומני בציוריה של שרלוט סלומון ובין פירושה לחוויות הילדות וההתבגרות, הבא לידי ביטוי ביומן-ציור זה. כבכל יומן, עוקבת שרלוט סלומון אחרי האירועים החשובים שבחייה ומסמנת - בציור - את פרשת הדרכים החשובות ואת ריכוזי המתח והרגש, כפי שהם זכורים לה. מבחינה ציורית נעשה הדבר ע”י ציור הדומה לציור

ימי הביניים ולציורי ילדים. כל ציור מורכב ממערכת תמונות בודדות או תמונה אחת הקשורה בתולדות חייה. לעיתים מזכירה מערכת התמונות השונות, הנמצאת בציור אחד, גישה קולנועית. בציור המתאר את האהבה שבין הציירת ובין אמה החורגת, מופיעה סדרת תמונות, שבכולן יושבת האם על מיטת הבת ובכל תמונה אפשר להבחין באם המתקרבת יותר ויותר אל הבת, עד שלבסוף היא אוחזת את הבת בזרועותיה. מעבר לתיאור הגראפי, אפשר למצוא ביומן מוזר זה גם את יחסה והבנתה אל החוויות שנתנסתה בילדותה. אינטרפרטציה זו מופיעה ע"י עצם העימוד הצורני, בחירת הצבעים ובחירת הפרטים המצוירים. אפשר לומר, שיחסה של שרלוט סלומון אל חוויות ילדותה הוא אדולסנטי, אם לא ממש ילדותי. הרגשות הם ראשוניים, תמימים ואפילו פשטניים. פרימיטיביזם זה יש לו צד חיובי בכך שהוא יוצא מן הלב וגם נכנס אל הלב. אך מבחינה אמנותית מסתכן האמן בתצוגת עולם פשטני וילדותי מדי. גם בציור ילדים ממש אפשר למצוא ערכים רגשיים של הילד המצייר ואפילו ערכים פלסטיים, אך אין זו עדיין אמנות מעמיקה ורבת רבדים. ציורה של שרלוט סלומון אינו ממש ילדותי, אך כאמור מבחינת תפיסת עולם הוא בפירוש "נערותי". דומה כאילו נהפכה ההזדהות הפנימית של הציירת עם רחשי ילדותה לזוהת ממש, בלי לוואי ההסתכלות המעמיקה של האדם הבוגר.